

PARK-ARBORETUM I POKAZOWA ZAGRODA ZWIERZĄT OŚRODKA KULTURY LEŚNEJ W GOŁUCHOWIE W 2020 ROKU

Tomasz Rakowski

Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie

PARK-ARBORETUM

„Utrzymanie, prowadzenie i rewaloryzacja historycznego, zabytkowego parku-arboretum Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie” to zadanie, które jest jednym z priorytetów prac Działu Parkowego. Na jego wykonanie składa się szereg działań, które można scharakteryzować w następujących grupach czynności:

1. Przywracanie dawnego układu architektoniczno-przestrzennego poprzez usuwanie zbędnych samosiewów i nalotów.
2. Zakładanie i uzupełnianie kolekcji dendrologicznych.
3. Wykaszanie polan i miejsc wokół nasadzeń.
4. Prace pielęgnacyjne w parku-arboretum.
5. Ochrona zasobów dendrologicznych.
6. Usuwanie drzew martwych, wywrotów, złomów, usuwanie drzew „trudnych”.
7. Utrzymanie i renowacja ścieżek, alejek i dróg parkowych.
8. Zabiegi na pojedynczych drzewach, leczenie i chirurgia drzew.
9. Utrzymanie ogrodu kwiatowo-ziołowego.
10. Prace gospodarczo-porządkowo-pielęgnacyjne.

Zadania dotyczące przywracania dawnego układu architektoniczno-przestrzennego wiązały się z utrzymaniem prawidłowej struktury drzewostanu oraz

pracami adaptacyjnymi. Sukcesywnie usuwane były na terenie całego parku naloty zbędnych samosiewów, takich jak np.: czeremcha amerykańska czy bez czariny. Prace przeprowadzone zostały na powierzchni 714 arów (utrzymanie linii oddziałowych) oraz 4 ha (usuwanie zbędnych nalotów).

W ramach zakładania i uzupełniania kolekcji dendrologicznych w parku-arboretum oraz ogrodzie kwiatowo-ziołowym posadzono 392 sztuki roślin. Na potrzeby parku-arboretum zakupiono 116 szt. roślin, a 25 pozyskano własnym sumptem (tab. 1). W 2020 roku były to przede wszystkim uzupełnienia. Prace mające na celu właściwe utrzymanie ogrodu kwiatowo-ziołowego zostały wykonane na 560 mb, 60 a, 1,05 ha. Łącznie przepracowano 42 rg. Na kwaterach posadzono 251 szt. bylin ozdobnych i ziół (tab. 2). Zakupiono zestaw 240 aluminiowych tabliczek wraz z nadrukiem opisującym poszczególne rośliny na danej kwaterze z uwzględnieniem nazwy gatunkowej i rodziny w języku polskim i łacińskim. W ciągu całego roku utrzymywano w sprawności system nawadniania.

Prace związane z wykaszaniem, mającym na celu właściwe utrzymanie polan, osi widokowych oraz nasadzeń drzew i krzewów, zostały wykonane na łącznej powierzchni 109,23 ha. Obejmowały one koszenie, zgrabianie i wywóz biomasy. Znaczna sumaryczna powierzchnia przeprowadzonych zabiegów świadczy o kilkakrotnym wykaszaniu w ciągu roku danego obszaru. Usunięcie traw z powierzchni otwartych odbywało się po ich przekwitnięciu, co warunkuje zachowanie walorów przyrodniczych polan parkowych. Terminowe wykonywanie prac polegających na wykaszaniu zapobiega pojawianiu się na polanach samosiewów niepożądanych gatunków lekkonasiennych drzew i krzewów oraz wpływa na estetyczny wygląd parku.

Prace pielęgnacyjne na terenie parku obejmowały przycinanie i formowanie starszych krzewów i żywopłotów, podlewanie nasadzeń, nawożenie niektórych drzew i krzewów, zabiegi w winnicach oraz pielenie. Zabiegami pielęgnacyjnymi objęto 3705 szt. roślin, 139 a powierzchni parku, 4376 m² żywopłotów, 402 rg. Zakres tych prac był w znacznym stopniu warunkowany czynnikami pogodowymi.

W ramach ochrony zasobów dendrologicznych parku-arboretum zrealizowano grodzenie oraz rozgradzanie nasadzeń na łącznej długości 380 mb. Zabiegom ochronnym poddano rośliny na powierzchni 1182 m², w liczbie 758 szt.

Istotnym elementem zachowania ładu przestrzennego w parku oraz komfortu zwiedzania są prace związane z utrzymaniem w sprawności ścieżek i dróg parkowych. Wykonano je na powierzchni 13 070 m².

Każdego roku na terenie parku przeprowadzane są prace arborystyczne polegające na pielęgnacji pojedynczych drzew poprzez usunięcie posuszu z koron oraz ich redukcji. Zabiegom w znacznej mierze poddano lipy oraz dęby, które niejednokrotnie osiągnęły wymiary pomnikowe. Powstałe na skutek tych prac odpady zostały rozdrobnione. Ważnym argumentem przy wyborze drzew było bezpieczeństwo zwiedzających. Z tego powodu zdecydowaną większość egzemplarzy poddanych zabiegom „chirurgii drzew” stanowiły okazy rosnące przy ważnych ścieżkach i alejkach. Zabiegi wykonano na 27 drzewach.

Tabela 1. Wykaz sadzonek i lokalizacja nasadzeń zrealizowanych w parku-arboretum w 2020 roku

Table 1. The list of seedlings and the location of plantings made in the Park-Arboretum in 2020

Gatunek, odmiana drzew i krzewów	Oddział	Ilość sztuk	Pochodzenie roślin
Klon czerwony 'Sun Valley'	Oddz. 6c	2	Centrum Ogrodnicze „Pirus” Wiesław Krzywda Kalisz
Lipa drobnolistna	Aleja Lipowa – 9 szt. Oddz. 10h – 1 szt. Oddz. 6c – 5 szt. (posadzone przez Uniwersytet Trzeciego Wieku „Calisia” w Kaliszu)	15	Centrum Ogrodnicze „Pirus” Wiesław Krzywda Kalisz
Jarząb szwedzki	Oddz. 20f – uzupełnie- nie kolekcji	3	Centrum Ogrodnicze „Pirus” Wiesław Krzywda Kalisz
Buk zwyczajny	Oddz. 10i	1	Centrum Ogrodnicze „Pirus” Wiesław Krzywda Kalisz
Brzoza pożyteczna 'Doorenbos'	Oddz. 4f – uzupełnienia po usunięciu martwych drzew	3	Centrum Ogrodnicze „Pirus” Wiesław Krzywda Kalisz
Śliwa wiśniowa 'Pisardii'	Oddz. 4f	1	Centrum Ogrodnicze „Pirus” Wiesław Krzywda Kalisz
Świerk pospolity	Aleja Świerkowa – uzu- pełnienie wypadów – 42 szt. Dwie uprawy w oddz. 13c – 18 szt.	60	Centrum Ogrodnicze „Pirus” Wiesław Krzywda Kalisz
Głóg dwuszyjkowy 'Paul's Scarlet'	Oddz. 11 – Alejka Głogowa – uzupełnienie wypadów – 2 szt.	2	Centrum Ogrodnicze „Pirus” Wiesław Krzywda Kalisz
Dąb szypułkowy	Rondo dębowe – uzu- pełnienie wypadów – 6 szt. Oddz. 6b – 1 szt. Aleja w oddz. 23a i 23b – 13 szt.	20	Centrum Ogrodnicze „Pirus” Wiesław Krzywda Kalisz
Arcydzięgiel ozdobny	Oddz. 2d	7	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Wiąz szypułkowy	Oddz. 17h	25	Pozyskane własnym sumptem
	Razem	141	

Tabela 2. Wykaz bylin posadzonych w ogrodzie kwiatowo-ziołowym, uzupełnienie wypadów w 2020 roku

Table 2. List of perennial plants planted in the flower and herbal garden, replacement of the plants that did not take root in 2020

Gatunek, odmiana	Ilość (szt.)	Miejsce posadzenia; oznaczenie kwadratu	Pochodzenie roślin
Aster nowobelgijski 'Mystery Lady Grace'	5	B – 3	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Bodziszek żałobny 'Album'	9	C – 12	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Cząber górski	5	E – 25	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Dziewanna fioletowa	5	B – 2	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Dzwonek gargański	8	B – 17	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Dzwonek Poszarskiego 'Stella'	16	B – 6	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Dzwonek skupiony 'Acaulis Weiss'	8	B – 12	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Goryczka bezłodygowa	16	B – 25	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Goryczka siedmiodzielna	5	B – 24	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Jasieniec piaskowy	9	B – 14	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Kozłek lekarski	5	E – 47	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Krwawnik kichawiec 'The Pearl'	6	C – 4	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Krwiściąg Menziesia	5	E – 37	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Marzanka wonna	9	E – 42	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Pięciornik trójząbkowy 'Nuuk'	9	C – 38	Szkółka roślin ozdobnych 'Bergenia' Kokotów
Pięciornik 'Volcan'	9	D – 43	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Płomyk rozłogowy	9	B – 47	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Przegorzan banatyński 'Blue Globe'	9	B – 32	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów

Przetacznik długolistny	5	D – 14	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Pysznogłówka ogrodowa ‘Jacob Cline’	9	D – 23	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Rozchodnik karpacki ‘Herbstfreude’	5	E – 3	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Rozchodnik okazały ‘Star Dust’	9	C – 24	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Smagliczka skalna ‘Compactum’	4	A – 5	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Stroiczka wielka ‘Blaue Auslese’	9	B – 48	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Wilczomlec złocisty	3	A – 16	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Wilczomlec złocisty ‘Lacy’	3	A – 15	Szkółka Roślin Ozdobnych „Bergenia” Kokotów
Imperata cylindryczna ‘Red Baron’	9	E – 22	Centrum Ogrodnicze „Pirus” Wiesław Krzywda Kalisz
Czosnek ozdobny	4	F – 9	Centrum Ogrodnicze „Pirus” Wiesław Krzywda Kalisz
Żuraweczka ‘Sunrise Falls’	9	A – 10	Centrum Ogrodnicze „Pirus” Wiesław Krzywda Kalisz
Ostróżka ogrodowa ‘Astolat’	9	F – 14	Centrum Ogrodnicze „Pirus” Wiesław Krzywda Kalisz
Dzwonek karpacki ‘Dark Blue Clips’	9	B – 11	Centrum Ogrodnicze „Pirus” Wiesław Krzywda Kalisz
Ciemiernik	2	C – 41	Szkółka Krzewów Ozdobnych Stanisław Zymon Tłokinia Wielka
Paciorecznik ogrodowy	15	E – 2	Pozyskane własnym sumptem
Razem	251 bylin		

Prace gospodarczo-porządkowo-pielęgnacyjne na terenie założenia zamkowo-parkowego w Gołuchowie związane były z utrzymaniem ogrodu ziołowo-kwiatowego, grabieniem i wywozem liści ze ścieżek i niektórych fragmentów polan oraz usuwaniem pnączy z drzewek i krzewów. Porządkowaniu i rozdrobnieniu poddano 538 mp gałęzi.

Do obowiązkowych prac należało usuwanie drzew martwych, wywrotów oraz cięcia o charakterze pielęgnacyjnym. Wszystkie cięcia uzgadniane były z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Poznaniu (Delegatura w Kaliszu) oraz Urzędem Gminy w Gołuchowie. W wyniku tych prac usunięto z terenu zespołu zamkowo-parkowego 1369 m³ drewna posuszowego (oddziały 1–31) oraz 115 m³ drewna posuszowego z obszaru Pokazowej Zagrody Zwierząt (oddziały 32 i 33).

Największy udział w gatunkach usuniętych z terenu parku miała sosna zwyczajna – 61% oraz dąb szypułkowy – 20,5%. Martwe drewno usuwano głównie w oddziałach należących do części leśnej parku, gdzie wiek sosny zwyczajnej oscyluje w przedziale 110–170 lat. Znaczne zaawansowanie wiekowe drzewostanów oraz postępujące od kilku lat zjawisko wieloczynnikowego zamierania wywołują negatywne skutki w postaci dużych ilości wydzielanego posuszu. Zamieranie sosny jest klasycznym przykładem, w którym można wyróżnić czynniki inicjujące (susza), grupę czynników współuczestniczących (foliofagi, patogeny systemów korzeniowych i koron, jemioła) oraz dobijające (kornik ostrozębny i przypłaszczek granatek). Susza i obniżenie w jej wyniku poziomu wód gruntowych powodują również znaczne osłabienie kondycji drzewostanów dębowych parku i zwiększenie ich podatności na choroby grzybowe, a także na zasiedlenie przez owady z grupy szkodników wtórnych, szczególnie przez opiółka dwupłatkowego.

Prace na terenie parku-arboretum wykonywała w 2020 roku, wyłoniona w drodze przetargu, firma zrzeszona w konsorcjum: GARDEN PRODUCTS. PL Piotr Gulczyński (lider konsorcjum) oraz Zakład PUH „Fagus” II Ireneusz Olszanowski.

POKAZOWA ZAGRODA ZWIERZĄT

W Pokazowej Zagrodzie Zwierząt hodowane są żubry, daniela, dziki i koniki polskie. Liczebność stada żubrów na 31 grudnia 2020 roku wynosiła 6 osobników (tab. 3). W minionym roku w gołuchowskiej zagrodzie przyszyły na świat dwa samce żubra. Byk urodzony 30 maja 2020 roku otrzymał imię Podborek (nr rodowodowy 14726), zaś byk urodzony 4 czerwca 2020 roku – Podgajek (nr 14727). Imiona wyłoniono w drodze konkursu. Dnia 3 listopada 2020 roku czteroletni byk – Podlas – został przekazany do ośrodka Encinarejo w hiszpańskiej Andaluzji. Trzy tygodnie wcześniej lekarz weterynarii Mieczysław Hławiczka przeprowadził immobilizację żubra. Unieruchomienie miało na celu pobranie niezbędnych próbek do badań w celu określenia stanu zdrowotnego i kondycyjnego zwierzęcia. Transportem żubra zajęła się firma „Luktrans” na podstawie wytycznych prof. dr hab. Wandy Olech i po uzyskaniu zezwolenia od Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Jesienią łącznie siedemnaście polskich żubrów dotarło do nowego ośrodka hodowlanego Encinarejo. Zwierzęta przewieziono w dwóch konwojach. Pozostałe żubry pochodziły z ośrodków hodowli w Janówkach i Pszczynie. W nowym miejscu mają do dyspozycji prawie 1000 ha powierzchni na terenie położonym na wysokości 350–550 m n.p.m. Pieczę nad żubrami w nowym miejscu sprawować będzie European Bison Conservation Center of Spain (EBCC). Przekazanie żubrów do Hiszpanii odbyło się w ramach realizacji przez Lasy Państwowe projektu *Kompleksowa ochrona żubra w Polsce w latach 2019-2023*, którego jednym z głównych celów jest zapewnienie trwałości i rozwoju populacji żubra. Partnerami leśników w tym przedsięwzięciu są SGGW, Białowiecki Park Narodowy i Stowarzyszenie Miłośników Żubrów.

Tabela 3. Zestawienie wszystkich zubrów hodowanych w ciągu roku 2020
Table 3. A List of all European Bison bred in 2020

Nr rodow.	M F	N a z w a	R o d z i c e		D a t a			U w a g i
			nr rodow.	nazwa	urodzenia	śmierci	otrzymania	
11195	F	PODUSTA	M	7751 PODRÓŻNIK	22.06. 2008 r.			
	F		F	10360 PODESTA				
11201	M	POGAJ	M	9130 PODOBAS	6.05. 2008 r.			
	F		F	7537 PODRYWKA				
11194	F	POINSECJA II	M	7751 PODRÓŻNIK	15.06. 2008 r.			
	F		F	10363 POINTA				
13451	M	PODLAS	M	11201 POGAJ	2.10. 2016 r.			Przekazany do ośrodka Encinarejo w Hiszpanii
	F		F	11194 POINSECJA II				
14393	F	POWÓJKA	M	11201 POGAJ	15.07. 2019 r.			
	F		F	11194 POINSECJA II				
14726	M	PODBOREK	M	11201 POGAJ	30.05. 2020 r.			
	F		F	11194 POINSECJA II				
14727	M	POGAJEK	M	11201 POGAJ	4.06. 2020 r.			
	F		F	11195 PODUSTA				

Hodowca: Lasy Państwowe – Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie. Adres: 63-322 Gołuchów, ul. Działyńskich 2

Dnia 3 grudnia 2020 roku z Leśnego Zakładu Doświadczalnego w Siemianicach, będącego integralną częścią Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, dotarły dwa koniki polskie – trzyletni ogier oraz półtoraroczna klacz. Stado koników polskich liczy aktualnie 5 osobników (4 klacze i ogier). Na koniec roku hodowano 20 danieli (po 10 w zagrodach na PZZ i przy Starym Dworcu) oraz 4 dziki.

Ze względu na wydanie przez wojewodę rozporządzenia w sprawie zagrożenia wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (ASF) na terenie powiatów kaliskiego i pleszewskiego, dostosowano teren zagrody dzików do zasad bioasekuracji. Zakupiono maty przejazdowe i przejściowe, a także środki dezynfekcyjne i odzież ochronną dla pracowników. Prowadzono rejestry osób wchodzących i środków transportu wjeżdżających na teren zagrody oraz okresowe przeglądy stanu technicznego i zabezpieczeń budynków. Utrzymanie wszystkich zwierząt było prawidłowe, a ich stan zdrowotny i kondycyjny był monitorowany przez cały rok.

Zadania związane z utrzymaniem zagrody obejmowały poniżej wymienione grupy:

1. Bezpośrednia obsługa PZZ.
2. Opieka weterynaryjna (okresowe przeglądy, instruktaże, leczenie zwierząt, zakup leków, zabiegi sanitarne i weterynaryjne).
3. Zakup karmy dla zwierząt.
4. Inne (naprawa i konserwacja infrastruktury i urządzeń, izolacja zwierząt, wywóz śmieci itp.).

Całoroczne zapewnienie paszy i karmy na potrzeby wszystkich zwierząt w zagrodzie w 2020 roku obejmowało:

- a. przygotowanie na bazie polan i łąk parkowych siana oraz jego sprasowanie i zgromadzenie w magazynach w ilości 25 400 kg oraz przygotowanie i zgromadzenie sianokiszonki w ilości 4750 kg;
- b. zakup mieszanki zbożowej w ilości 14 000 kg i jej zmagazynowanie w silosie, który znajduje się na terenie zagrody; do bieżącego karmienia zboże wydawane jest obsłudze w mniejszych ilościach;
- c. zakup buraków pastewnych (11 770 kg), marchwi pastewnej (4505 kg) i ziemniaków (2335 kg), warzywa okopowe są zamawiane według zawartej umowy i dostarczane sukcesywnie w mniejszych ilościach gromadzonych tymczasowo w piwnicy ziemnej na terenie zagrody;
- d. przygotowanie liściarki dla zwierzyny płowej w liczbie 1200 szt., składającej się z młodych pędów roślin ścinanych latem;
- e. zakup oraz przekazanie bezpłatnie przez młodzież z okolicznych szkół kasztanów i żołędzi jako dodatek do karmy w ilości 7 800 kg;
- f. zakup wapna do dezynfekcji zagród dziennych zwierząt – 200 kg;
- g. zakup lizawek w ilości 200 kg, sól kamienna stanowi dla zwierząt uzupełnienie składników pokarmowych;
- h. zakup granulatu dla dzików – 1500 kg, pasza dostarcza zwierzętom niezbędnych, zbilansowanych i łatwo przyswajalnych składników odżywczych;
- i. zakup piasku na kąpieliska do zagrody dziennej żubrów i koników polskich – 36 000 kg.

Obsługą Pokazowej Zagrody Zwierząt w 2020 roku zajmowało się Przedsiębiorstwo Usług Leśnych i Transportowych „Silva” Klaudia Kubiak, sprawując bezpośredni nadzór nad zagrodą (dyżury według ustalonego harmonogramu, przygotowanie i zadawanie karmy, utrzymanie zwierząt w należytym stanie zdrowotnym i we właściwej kondycji, utrzymanie w należytym stanie terenu i obiektów zagrody, obsługa i nadzór nad ruchem turystycznym).

Opiekę weterynaryjną nad zwierzętami w Pokazowej Zagrodzie Zwierząt w 2020 roku sprawował lekarz weterynarii Grzegorz Balicki (Gabinet Weterynaryjny „Balvet”).

Opieka i obsługa weterynaryjna stada żubrów w Pokazowej Zagrodzie Zwierząt w 2020 roku finansowane były ze środków unijnych (85%) oraz z Funduszu Leśnego (15%) w ramach programu *Kompleksowa ochrona żubra w Polsce w latach 2019–2023*.

W 2020 roku w zakresie programu *Kompleksowa ochrona żubra w Polsce w latach 2019–2023* opracowano zestaw trzech broszur edukacyjnych, przybliżających tematykę związaną z żubrami. Każda z pozycji prezentuje różne treści, dopasowane do wieku odbiorców. W kolejnych latach w ramach projektu planowana jest budowa nowego ogrodzenia na terenie przyległym do zagrody (1500 mb), dzięki czemu żubry będą miały większą powierzchnię do dyspozycji. Ostatnim planowanym działaniem jest polepszenie jakości (poprzez rekultywację) łąki, do której mają dostęp żubry.

W okresie styczeń–grudzień 2020 roku Pokazową Zagrodę Zwierząt odwiedziło 110 413 osób. Największy ruch turystyczny przypadał w miesiącach od maja do września, dla których średnia odwiedzin wyniosła prawie 16 000 osób na miesiąc.

PARK-ARBORETUM I POKAZOWA ZAGRODA ZWIERZĄT OŚRODKA KULTURY LEŚNEJ W GOŁUCHOWIE W 2020 ROKU

Streszczenie

Utrzymanie i rewaloryzacja historycznego, zabytkowego parku-arboretum oraz prowadzenie Pokazowej Zagrody Zwierząt są zadaniami statutowymi Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie. W artykule został omówiony zakres prac pielęgnacyjnych i ochronnych w parku-arboretum, z podziałem na grupy zadaniowe, a także działania prowadzone w Pokazowej Zagrodzie Zwierząt podjęte w 2020 roku.

Słowa kluczowe: Ośrodek Kultury Leśnej, park-arboretum, Pokazowa Zagroda Zwierząt, żubr, kolekcja dendrologiczna

PARK-ARBORETUM AND MODEL ANIMAL PEN OF THE FOREST CULTURE CENTRE IN GOŁUCHÓW IN 2020

S u m m a r y

Maintenance and restoration of historic park arboretum and conducting the Model Animal Pen are statutory tasks of the Forest Culture Center in Gołuchów. The article discussed the scope of activities undertaken in this field in 2020.

Keywords: Forest Culture Centre, park-arboretum, Model Animal Pen, European bison, dendrological collection

Ryc. 1. Widok na aleję dębową od strony północnej (fot. T. Rakowski)

Fig. 1. View of the oak avenue from the north side (photo by T. Rakowski)

Ryc. 2. Promenada słoneczna latem (fot. T. Rakowski)

Fig. 2. Sunny promenade in the summer (photo by T. Rakowski)

Ryc. 3. Kwitnące głogi dwuszyjkowe (*Crataegus laevigata*) w odmianie 'Paul's Scarlet' w ogrodzie kwiatowo-ziółowym (fot. T. Rakowski)

Fig. 3. Midland hawthorn (*Crataegus laevigata*) in bloom, 'Paul's Scarlet' variety in the flower and herbal garden (photo by T. Rakowski)

Ryc. 4. Strączzyn żółty (*Cladastris lutea*) o wschodzie słońca jesienną porą (fot. T. Rakowski)

Fig. 4. Kentucky yellowwood (*Cladastris lutea*) during the sunrise in the autumn (photo by T. Rakowski)

Ryc. 5. Spiętrzenie wody na rzece Ciemnej w parku-arboretum (fot. T. Rakowski)

Fig. 5. Backwater at Ciemna river in the park-arboretum (photo by T. Rakowski)

Ryc. 6. Ciągnik zakupiony w ramach unijnego dofinansowania podczas koszenia trawy na siano (fot. T. Rakowski)

Fig. 6. A tractor purchased as part of the EU co-financing during mowing grass for hay (photo by T. Rakowski)

Ryc. 7. Dwa półtoramiesięczne żubry ze swoimi matkami (fot. T. Rakowski)

Fig. 7. Two one-and-a-half-month-old European bison with their mothers (photo by T. Rakowski)

Ryc. 8. Ogier i klacz konika polskiego w Pokazowej Zagrodzie Zwierząt (fot. T. Rakowski)

Fig. 8. Polish horse stallion and mare in the Exemplary Animal Pen (photo by T. Rakowski)